

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 21. do 31. julija 2012

OBVESTILO

V zadnji dekadi julija na Primorskem skoraj ni deževalo, sušne razmere pa so se še zaostrele. Postajajo podobne sušnim razmeram v letih 2003 in 2006, ko smo v Primorju, predvsem na Obali, zabeležili najhujši sušni leti v zadnjih 50-tih letih. Visoke temperature zraka v zadnjih dneh julija so ponovno izčrpale talni vodni rezervoar tudi drugod po državi, voda v tleh postaja rastlinam spet težje dostopna. Izjema je Pomurje, kjer so padavine skoraj enkrat presegle povprečje, vodne razmere v tleh pa so zaenkrat še ugodne, kmetijski posevki pa v razmeroma dobri kondiciji. Izjeme so le pridelovalne površine na plitvih, peščenih in degradiranih tleh, s slabšo sposobnostjo zadrževanja vode. Visoke temperature zraka, najvišje nekaj stopinj nad 30 °C, povzročajo vročinski stres, ki skupaj s sušnim stresom povzroča zelo neugodne pogoje za razvoj rastlin. Obstaja nevarnost vročinskih ožigov, zlasti na plodovkah, grozdju in sadju. Obiti: V prihodnjih dneh bo še suho in vroče, stanje suše se bo še poslabšalo.

METEOROLOŠKE RAZMERE

V prvih dneh zadnje dekade julija je bilo precej hladno za ta čas. Povprečne dnevne temperature zraka so bile nekaj stopinj pod dolgoletnim povprečjem. Sprva je tudi deževalo. Tokrat je bila bera dežja obilnejša v vzhodni polovici države. V Pomurju in na Štajerskem je padlo do 50 mm dežja, na Dolenjskem, v Posavju in v Beli Krajini od 20 do 60 mm. V osrednji in zahodni Sloveniji so bile padavine precej bolj skromne, Obala je ostala skoraj suha, na Goriškem, Vipavskem in na Krasu pa je padlo le nekaj milimetrov dežja. Padavine so bile obilnejše tudi v hribovitih predelih severozahodne Slovenije, namerili so jih nekaj več kot 80 mm. V SV Sloveniji, na mariborskem območju in v Zgornjesavski dolini je padlo skoraj enkrat več dežja kot povprečno, v večjem delu osrednje Slovenije pol manj kot povprečno, na Primorskem pa manj kot 10 %. V drugi polovici dekade se je višinsko jedro hladnega in vlažnega zraka umaknilo nad vzhodni Balkan, nad srednjo in južno Evropo pa se je spet okrepilo območje visokega zračnega tlaka. Ob koncu tedna je k nam v višinah pritekal dokaj suh in topel zrak. Ozračje se je ponovno močno ogrelo. V severni in vzhodni Sloveniji so se razbesnele vročinske nevihte, ponekod tudi s točo. Najvišje dnevne temperature zraka so se v zadnjih dneh julija povsod po Sloveniji spet povzpelle nad 30 °C, na Goriškem do 34 °C, na Obali do 33 °C, v SV Sloveniji do 32 °C. Zaradi povečane oblačnosti v prvi polovici dekade, dekadno osončenje nikjer po Sloveniji ni preseglo dolgoletnega povprečja.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

V večjem delu Slovenije je v povprečju izhlapelo med 3 do 4 mm, na Goriškem 5 mm, na Obali pa malo več kot 6 mm vode na dan. V dekadi je skupaj izhlapelo od 30 do 45 mm vode, na Goriškem dobrih 50 mm in na Obali skoraj 70 mm vode.

STANJE RASTLIN

Na Primorskem suša pesti kmetijske rastline že vso letošnje obdobje rasti, izgledi za pridelek pa so zelo slabi. Koruznim posevkom je voda v tleh že od sredine junija nedostopna. Stanje se je v zadnji dekadi julija še poslabšalo. Po poročilih kmetijskih svetovalnih služb so največje težave s sušo na področju zelenjadarstva, kjer bi v teh dneh že morale potekati sajenje jesenske zelenjave. O težavah s sušo poročajo tudi sadjarji in oljkarji. V takih okoliščinah se vedno znova izkaže ustrezna tehnologija pridelovanja in zagotovitev vodnega vira v sušnih razmerah ter zadrževanje vode v obdobjih deževja. Na Goriškem so bila stresna obdobja z nedostopno vodo v tleh nekoliko krajša. Vročina pa je v zadnjih dneh spet izčrpala talni vodni rezervoar, tako da je bila ob koncu julija voda v tleh rastlinam spet nedostopna.

V vzhodni in severovzhodni Sloveniji je po prvih ocenah strokovnih kmetijskih svetovalnih služb sušni stres največje težave povzročil na ptujskem in ormoškem območju, kjer je bila voda v tleh ob koncu julija rastlinam težko dostopna. Podobno je bilo tudi v delu Dolenjske. V severovzhodni Sloveniji so bila obdobja sušnega stresa pogosta, vendar kratkotrajna, trenutno posevki koruze še nalivajo zrnje, zgodnejši posevki koruze prehajajo v mlečno zrelost. Od suše prizadeti koruzni posevki so na lahkih plitvih tleh, drugod so zaenkrat še v dobri kondiciji. Tudi na stanje prizadetosti drugih poljščin sta močno vplivala obdelava in vrsta tal.

Zelenjadnice je bilo potrebno povsod redno namakati, še posebno na peščenih tleh s slabšo kapaciteto zadrževanja vode. Zelenjadnice so zelo občutljive že na krajše pomanjkanje vode, ki negativno vpliva tako na količino kot na kakovost pridelka. Zato jih pridelujemo na območjih, kjer je mogoče zagotoviti zadostno oskrbo tal z vodo. Pri tem si moramo pogosto pomagati z namakanjem. Tudi kadar možnost namakanja imamo, je potrebno z vodo varčevati in upoštevati ukrepe, s pomočjo katerih lahko zmanjšamo porabo vode.

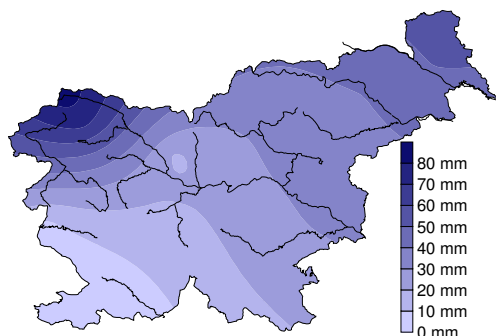
VODA V TLEH

V zadnji dekadi julija je bila bilanca vode v večjem delu Slovenije negativna, z najmanjšim primanjkljajem okoli 7 mm na Dolenjskem, in največjim primankljajem, 67 mm, na Obali. Izjema je bila SV Slovenija, kjer je izhlapelo manj vode od količine padavin. Bilanca vode je bila pozitivna tudi v hribovitih predelih SZ Slovenije in v Zgornjesavski dolini. Stanje vodne bilance je bilo slabše kot je običajno v zadnji dekadi julija.

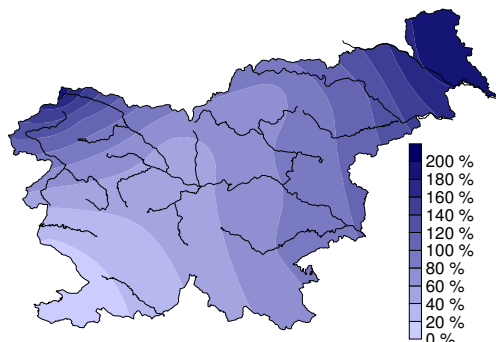

Količina padavin v tretji dekadi julija 2012

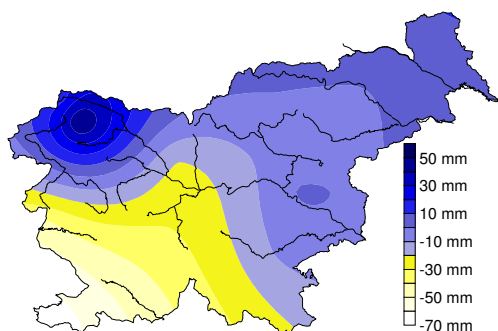
V zadnji dekadi julija so bile padavine najbolj skromne na Goriškem in Vipavskem, še bolj pa na Obali, kjer je padlo le nekaj kapelj dežja. Drugod po Sloveniji je bila padavinska slika ugodnejša, še posebno v vzhodni in severovzhodni Sloveniji, kjer padlo dobrih 50 mm. Največ dežja, več kot 80 mm, je padlo v hribovitih predelih severozahodne Slovenije.

Odklon količine padavin v tretji dekadi julija 2012 od dolgoletnega povprečja (1971-2000)

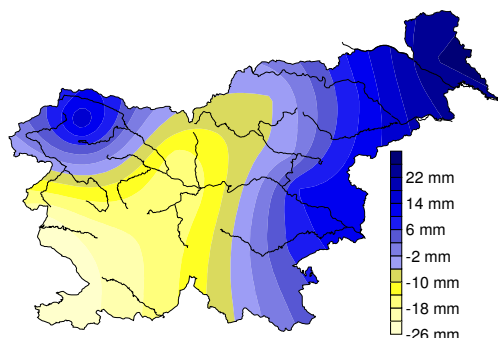
V osrednji in jugozahodni Sloveniji so padavine v tretji dekadi julija dosegle komaj 20 do 40 % povprečja, na Obali niti toliko, v osrednji Sloveniji pa do 80 %. V hribovitih predelih severovzhodne in severozahodne Slovenije pa je padlo več dežja kot povprečno. V Pomurju je bila količina dežja enkrat večja od povprečja.

Vodna bilanca v tretji dekadi julija 2012

V večjem delu Slovenije je bila vodna bilanca negativna. V vzhodni Sloveniji je bil primankljaj do 10 mm, v osrednji Sloveniji do okoli 30 mm, nato se je povečeval v smeri južne in jugozahodne Slovenije. Na Goriškem in Vipavskem je bil že blizu 50 mm, največji okrog 70 mm pa na Obali. Vodna bilanca je bila pozitivna v severovzhodni Sloveniji in v hribovitih predelih severozahodne Slovenije.

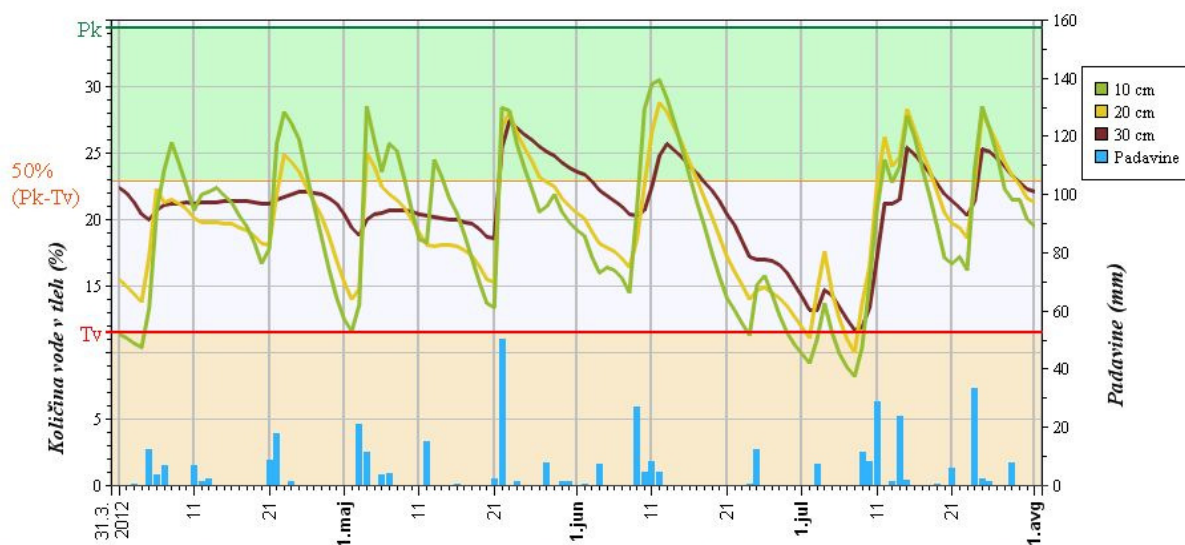
Odklon vodne bilance v tretji dekadi julija 2012 od dolgoletnega povprečja (1971-2000)

V tretji dekadi julija je bilo stanje vodne bilance v osrednji in jugozahodni Sloveniji rahlo pod povprečjem. proti severozahodu in severovzhodu Slovenije pa je bilo stanje ugodnejše od običajnega.

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 3. – 31.07.2012

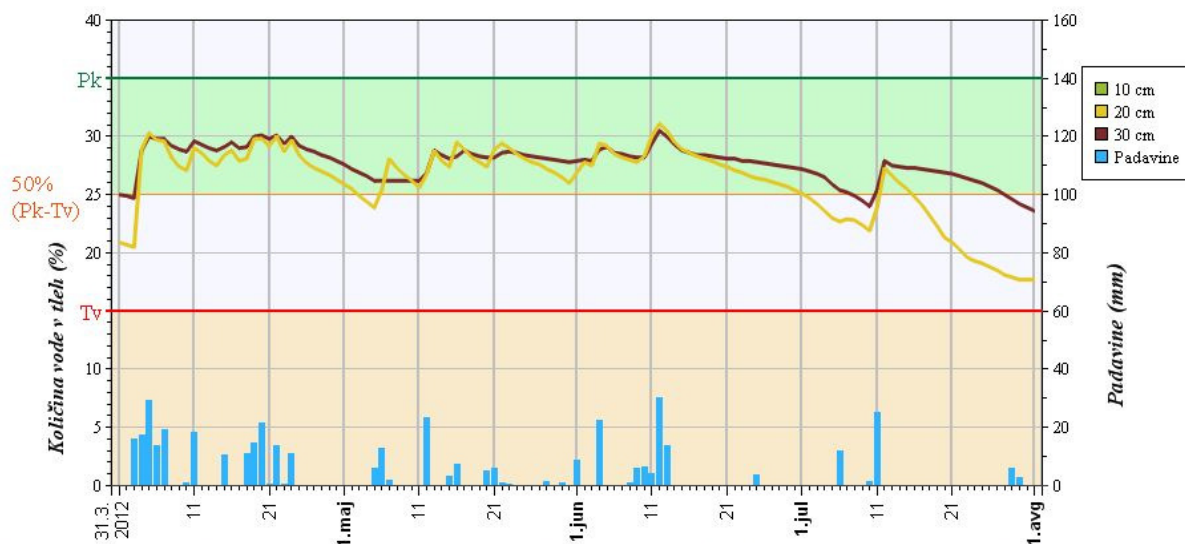
Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

V SV Sloveniji se je po padavinah v zadnji dekadi julija v za nekaj dni vzpostavila normalna preskrbljenost tal z vodo, v zadnjih dneh julija pa je voda v tleh postala rastlinam spet nekoliko težje dostopna.

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Bilje, 1. 3. – 31.07.2012

Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

Zaradi pomanklnja padavin je v zadnji dekadi julija voda v tleh postala težje dostopna tudi na Goriškem (podatki za meritve v globini 10 cm niso na voljo).